

Philippe Meirieu és una autoritat en el món de la pedagogia. Les seves aportacions van des dels estudis sobre treball grupal (1984. *Apprendre en groupe?* Lyon, Chronique Sociale) fins al qüestionament de com aprendre (1987. *Apprendre, oui... mais comment.* Paris, ESF), el curriculum ocult (1993. *L'Envers du tableau.* Paris, ESF) la coherència entre la teoria i la pràctica (1995. *La pédagogie entre le dire et le faire.* Paris, ESF), el món que ens envolta i els mites de l'educació. (1992. *Emile, reviens vite, ils sont devenus fous.* Paris;ESF).

Amb aquesta obra Frankenstein educador s'endinsa en el mite de la fabricació d'un ésser humà nou, història repetida al llarg del recorregut de l'educació.

És des de l'anàlisi dels mites, i en concret del mite de Frankenstein que l'autor qüestiona la concepció de l'educació com a projecte de domini de l'educand i del control del seu destí. "... Lo mismo que Frankenstein, el educador 'que no sabe lo que hace' consigue dar vida a un ser que se le parece lo bastante para que esté logrado y que, por ese mismo parecido, y porque se le ha dado libertad, escapa ineluctablemente al control de su 'fabricante'. Para lo mejor pero, sobre todo, para lo peor..." (p.18).

En un preciós viatge per una bibliografia divergent, heterodoxa i provocadora, l'autor ens ajuda a reflexionar en torn de l'ésser humà en la seva més pura essència, en el fet de la transformació al llarg de la vida sota les diverses influències educatives/afectives del altres humans, que interaccionen amb nosaltres deixant-hi la seva empremta. Procés educatiu informal, natural, d'un coneixement progressiu del món que ens envolta, de la comprensió (o no) dels seus codis, dels seus rituals, en la recerca permanent de la identitat personal i col·lectiva, així com de la memòria històrica acumulada. Empremta que es pot trobar en determinats escenaris educatius en forma d' imposició i marca d'una determinada manera de pensar, de ser i d'actuar.

L'autor recupera les idees pestalozzianes de finals de la fi del 1700!!! i a les portes del canvi de segle ens recorda les velles –per anys no per caduques– aportacions al voltant de la necessitat del pedagog/a de no proposar-se "fabricar" algú , sinó operar amb les condicions que possibiliten a "l'altre" fer-se obra de sí mateix. Des de la diferència i la seva acceptació, des del mite de l'educació com a fabricació i per tant reproducció de allò igual i per tant "normal", passant per la veritable revolució copernicana, com diu l'autor fins, a arribar a les paradoxes d'una acció sense objecte:

" Hacer para que el otro haga."

En el mite de Frankenstein l' educació es redueix a **la poesis**: la acció finalitzada amb la fabricació, sense arribar a **la praxi** entesa com a acció, que no té més finali-

tat que la pròpia acció, i com explicita Castoriadis (1975): "*en la praxis la autonomia de los otros no es una finalidad; es, y no jugamos con las palabras, un comienzo...*" (p 62).

I arribem a la seva idea de revolució en el recorregut educatiu, a la idea de canvi veritable en la recerca de la no "fabricació" d'un objecte i en la formació de la persona. Persona, educand, *entès com a diferent amb el dret a resistir-se, amagar-se o revelar-se* recordant-nos permanentment que no és un objecte en construcció sinó un subjecte que es construeix.

Ens posa davant de la temptació d'excloure o enfrontar, i no sempre els ensenyants estem preparats per enfrontar sense caure en el domini del poder. Procés que desgasta, desmotiva i confon l'educand i el mateix ensenyant. Procés que es complica encara més si no s'accepta que la transmissió de sabers i coneixements mai no es realitza de manera mecànica, puix sempre suposa una reconstrucció del subjecte i de la vinculació d'aquests sabers i coneixements nous, els quals ha d'incloure en els seus projectes personals i percebre que contribueixen al seu desenvolupament.

És l'acceptació del no -poder de l'ensenyant en vista del fet que l'aprenentatge suposa una decisió personal i íntima del subjecte que aprèn, sense perdre de vista que l'ensenyant sí té poder sobre els condicionants que possibiliten la decisió d'aprendre i que col·laborin en el progressiu accés a nivells d'autonomia. Autonomia entesa com l'apropiació d'un nou saber, la utilització personal d'aquest i la seva reutilització en altres circumstàncies.

L'autor és recrea encara en l'anàlisi de la pedagogia diferenciada, de la necessitat dels rituals, del traspàs de l'herència cultural en una tercera part reflexiva i crítica alhora.

Però no deixa d'insistir en la idea de la pedagogia com a **praxi**, de la pedagogia que té com a objectiu treballar sense parar sobre els condicionants del desenvolupament de les persones, limitant i reflexionant alhora, com diu Shön, sobre el propi poder de l'ensenyant perquè "l'altre" trobi el seu lloc.

Lectura recomanada especialment per als pedagogs i pedagogues en la seva pròpia recerca d'identitat professional, i per a totes aquelles persones que estiguin disposades a participar d'una manera conscient en els diferents i complexos processos d'ensenyar i aprendre que transitem al llarg de la vida.

Silvia Morón.